

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р инж. Сеня Терзиева, член на научно жури

Относно дисертационния труд на старши преподавател Цветанка Цолова Дилкова, докторант в задочна форма, към секция „Хуманитаристика и осигуряване на обучението“ със заглавие „Стратегии за учене при превод в обучението по английски език за химикотехнологични специалности – методически проекции“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, област на висше образование: „Педагогически науки“ професионално направление 1.3. „Педагогика на обучението по.....“ научна специалност „Методика на обучението по химикотехнологични дисциплини“

Старши преподавател Цветанка Цолова Дилкова е завършила специалност Английска филология през 1996 г. във Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“. От 2004г. работи като преподавател по английски в ХТМУ и впоследствие е назначена за ръководител на секция „Чуждоезиково обучение“. Зачислена е като докторант в задочна форма при секция „Хуманитаристика и осигуряване на обучението“ към ХТМУ на 1 март 2008 г. под мое ръководство със заповед на заместник – ректора по научни дейности в съответствие с решение на съвета на Департамента по хуманитарни науки, Протокол № 6 от заседанието му от 27.02.2008г.

В хода на дисертационната работа тя навлиза в територията на съвременните научни проблеми, свързани със специализираното езиково обучение и изискванията към резултатите от ученето за инженерните специалности. Пред този компонент на инженерното образование възникват множество въпроси и с разработената дисертация Цветанка Дилкова дава посоката за намиране на отговор на част от тях. В работата си тя аргументира необходимостта от съвместно усвояване на компетентности в областта на инженерната специалност и комуникативни компетентности по английски език на основата на развитие на ефективни стратегии за учене. Що се отнася до начина, по който това може да се постигне, отговорите в дисертационния труд са както в теоретичен план, така и с конкретно изграден дизайн за обучение – съдържание и обучителна технология. В областта на изучаване на английски за специализирани цели тя извежда методически подход за развитие на умения за превод и за формиране на стратегии за учене, който стимулира автономност в усвояването на езика-цел и който е преносим за аналогични образователни цели.

Опитът на докторантката ориентира научното търсене много директно към интегрирането на общоинженерната и специализиращата подготовка в съдържанието на обучението по специализиран английски език. След това тя включва формиране на комуникативни компетентности в инженерното обучение като преводът се явява естествен фокус на изучаването и прилагането на чуждия език за академични цели, което го прави ключов компонент от дизайна на обучението.

Идеята за развитие на стратегии за учене разкрива редица предизвикателства пред преподаването, както на чужд език, така и на дисциплините от учебния план, доколкото чуждоезиковите умения са необходими за изпълнение на академичните задачи, особено в инженерната сфера. Така достига до завършена теоретична и методическа рамка на дизайна на курса по английски за специализирани цели за инженерни специалности: дидактически и методически теории за развитието на комуникативна компетентност в сферата на специализирания английски език, приложението на превода в обучението по специализирани инженерни дисциплини с акцент върху отворен и гъвкав дизайн, автономия на преподавателите и учащите.

В полето на емпиричното изследване Цветанка Дилкова има възможност да приложи на практика идеите за разработване на интегрирано съдържание и дизайн на курс, съвместно с водещи специалисти в техническата и технологична подготовка на инженерните специалности, както и да проведе изследвания със студентите в Химикотехнологичния и металургичен университет на два етапа (2008-2009/2015-2016) и с преподаватели по английски език за специализирани цели в няколко висши училища (2008-2013).

В емпиричната част на дисертационния труд се разработва експериментален дизайн на обучение по английски за специализирани цели с фокус върху ключов компонент от комуникативните умения – превода и употребата на роден език в конкретно научно съдържание. Постигнато е интегриране на целите и съдържанието на учебните дейности в две сфери на обучение – чуждоезиково и инженерно, което осигурява допълнителна подкрепа за развитие на стратегии за учене; обръща се внимание на езиковия преход и интерференцията на родния език като начин за стимулиране на студентите при усвояването и оперирането с учебно/научно съдържание по дисциплините Органична химия и Технология на органичния синтез.

На първия етап от изследването (2008/09) са обхванати 70 студенти от професионално направление „Химични технологии“, към което е специалност „Фин органичен синтез“ и професионално направление „Биотехнологии“, към което е

специалност „Биотехнологии“. Те се обучавани по традиционната методика, според която във втория семестър от курса всички получават задание да преведат 10 страници (научен текст, който те могат да изберат самостоятелно или се предоставя от преподавателя). На базата на данните от изследването за прилаганите стратегии за учене, проведено със студенти и преподаватели, през 2015/2016 учебна година е разработен експерименталния дизайн за обучение, включващ серии от упражнения, интегрирани в обучението по съответна академична дисциплина. След тестване на студентите за ниво на езикови умения те изпълняват заданията от обучителния пакет и задачите за превод, който интегрира текущото съдържание на курса и английския за специализирани цели.

Технологията на емпиричното изследване със студенти от инженерни специалности включва: създаване на експериментален дизайн за обучение и съответен инструментариум; обучение; анкетно изследване на студенти и преподаватели за характеризирание на прилаганите от студентите стратегии за учене; оценяване на нивата на езикови умения на входа и след проведения експеримент; статистически анализ. Разработени са серии от упражнения върху съдържанието на дисциплините от учебния план на специалности от професионално направление „Химични технологии“ – „Органична химия“ и „Технология на органичния синтез“. Използвани са оригинални текстове за превод. При проектиране на методиката на изследването докторантката изгражда система, която систематично и пълно да оцени дизайна и инструментариума за обучение и да даде обратна връзка със студентите. Избраните и приложени методи са систематизирани в матрица на изследването с поставените цели и задачи. Разработеният въпросник е оригинален инструмент за оценка на курса от студентите, посредством самооценка на ефекта върху тяхното учене.

Резултатите от емпиричното изследване са обсъдени аналитично, интерпретирани са в различни плоскости с използването на адекватен статистически инструментариум и са представени с помощта на 22 фигури и 30 таблици.

Анкетното изследване предоставя инструмент за проучване на стратегиите за учене в конкретната изследователска методика. Той регистрира мнението на студентите, а от тези данни може да се определи начина за ефективно проектиране на съдържанието и вида на задачите за преработка на информацията.

Интегрираният дизайн за обучение по английски за специализирани цели и химико-технологичните дисциплини отговаря на преподавателските нагласи за подкрепа на учебните стратегии, а резултатите от експерименталното му прилагане

предоставят научна аргументация за проектиране на ефективна среда в съответствие с актуалните цели на инженерното образование.

В процеса на разработване на дисертацията Цветанка Дилкова провежда сериозно проучване на научната литература в областта и при написването на окончателния дисертационен труд използва 135 източници, от които 28 на кирилица, останалите са на английски език.

В срок до завършване на работата по дисертацията докторантката успя да направи 5 публикации по дисертационния труд, които обхващат значителна част от разработената проблематика. С това изпълни всички изисквания по научната част от индивидуалния си план, който в обучителния етап включва дисциплините от научната специалност, широкопрофилната и 2 в специализиращата подготовка, поради интердисциплинния характер на дисертационната тема.

В периода на работата си по дисертационния труд Цветанка Дилкова постигна ново равнище на професионално развитие в академичната си кариера, което смятам, че ще допринесе за по-високи резултати в качеството на обучението на студентите.

Въз основа на оценката за качествата на разработения дисертационен труд като оригинален, с научно-приложни и приложни приноси, както и цялостната ми удовлетвореност от научната дейност на Цветанка Милкова и професионализма, който демонстрира по време на съвместната ни работа, предлагам да ѝ бъде присъдена образователната и научната степен „доктор“.

27 март 2017

подпис:

